

PROGRAMFÜZET

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA 196. KÖZGYŰLÉSÉNEK PROGRAMJA

2023. május 8–9.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
196. KÖZGYŰLÉSÉNEK TÁRGYSOROZATA

— 2023. május 8., hétfő —

ÜNNEPI ÜLÉS

10.00–11.15 | MTA Székház, Díszterem

A rendezvény előben követhető az [MTA YouTube-csatornáján](#).

Levezető elnök: *Hudecz Ferenc*, az MTA természettudományi alelnöke

1. Elnöki megnyitó
2. Díszelőadás: Exoplanet revolution
Didier Queloz, fizikai Nobel-díjas professzor
3. Díjátadás (Akadémiai Aranyérem, Akadémiai Díjak, Akadémiai Újságíró Díj, Wahrmann Mór-érem, Arany János-életműdíj)

| A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.

MUNKAKÖZGYŰLÉS I. | ZÁRT ÜLÉS

11.15–12.45 | MTA Székház, Díszterem

Levezető elnök: *Lamm Vanda*, az MTA társadalomtudományi alelnöke

1. Elnöki beszámoló (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, szavazás az 1. napirendi pontról
2. Beszámoló az MTA 2022. évi költségvetéséről és vagyoni helyzetéről
(*Freund Tamás*)
3. Javaslat az MTA 2024. évi költségvetési irányelveire (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, szavazás a 2–3. napirendi pontokról
4. Főtitkári beszámoló (*Kollár László Péter*)

5. Beszámoló a Magyar Tudományos Művek Tára 2022. évi tevékenységéről
(Kollár László Péter)
Hozzászólások, vita, szavazás a 4–5. napirendi pontokról
6. A Felügyelő Testület jelentése (Kovács L. Gábor)
7. Beszámoló a Vagyonkezelő Testület 2022. évi tevékenységéről (Németh Tamás)
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 6–7. napirendi pontokról

Ebédszünet (12.45–14.00)

MUNKAKÖZGYŰLÉS II.

14.00–16.00 | MTA Székház, Díszterem

Levezető elnök: Kollár László Péter, az MTA főtitkára

8. Beszámoló a Doktori Tanács 2022. évi tevékenységéről (Benkő Elek)
9. Beszámoló a Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság 2022. évi tevékenységéről
(Madas Edit)
10. Beszámoló a Tudományetikai Bizottság 2022. évi tevékenységéről (Buzás Edit Irén)
11. Beszámoló a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia 2022. évi tevékenységéről
(Ferencz Győző)
12. Beszámoló az MTA területi bizottságainak 2022. évi tevékenységéről
(Freund Tamás)
13. Beszámoló a Kutatóhelyeket Minősítő Tanács 2022. évi tevékenységéről
(Hunyady László)
14. Beszámoló a Fiatal Kutatók Akadémiája 2022. évi tevékenységéről
(Solymosi Katalin / Kecskés Gábor) *(Erről a napirendi pontról a Közgyűlés nem szavaz.)*
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 8–13. napirendi pontokról
15. Tájékoztató a 2022. évi jótékonyági gyűjtésről és javaslat a következő évi jótékonyági gyűjtés céljának meghatározására (Freund Tamás)
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 15. napirendi pontról

16. Beszámoló az Országgyűlés számára a Magyar Tudományos Akadémia munkájáról (2021–2022). A dokumentum koncepciója, tartalmi összefoglalója és elkészítésének ütemterve (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 16. napirendi pontról
17. Javaslat az MTA vagyongazdálkodási irányelveinek meghatározására (*Freund Tamás*)
18. Javaslat az MTA vagyongazdálkodással kapcsolatos szabályaira (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 17–18. napirendi pontokról
19. *Dobránszky János* közgyűlési képviselő egyéni indítványai
20. Egyéb beérkezett egyéni indítvány, javaslat, tájékoztatás
Hozzászólások, vita, majd szavazás a 19–20. napirendi pontokról

KONCERT

19.00 | MTA Székház, Díszterem

Köszöntőt mond: *Freund Tamás*, az MTA elnöke

Közreműködik: *Klenyán Csaba*, klarinét
Környei Zsófia, első hegedű
Kakutani Satoko, második hegedű
Móré László, brácsa
Aranyos János, cselló

Műsor

Wolfgang Amadeus Mozart: *Klarinétkvintett*
Carl Maria von Weber: *Klarinétkvintett*

— 2023. május 9., kedd —

AKADÉMIKUSOK GYŰLÉSE | ZÁRT ÜLÉS

9.30–10.30 | MTA Székház, Díszterem

Levezető elnök: *Freund Tamás*, az MTA elnöke

1. Beszámoló Az Akadémikusválasztás Eljárásának Megújítását Előkészítő Elnökségi Bizottság tevékenységéről és az MTA Alapszabályának módosítását érintő javaslatairól (*Kollár László Péter*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás az 1. napirendi pontról
2. Egyéb beérkezett egyéni indítvány, javaslat, tájékoztatás

MUNKAKÖZGYŰLÉS III.

11.00–12.30 | MTA Székház, Díszterem

Levezető elnök: *Vékás Lajos*, az MTA rendes tagja

1. Az MTA Alapszabályának és Ügyrendjének módosítása (*Freund Tamás*)
Hozzászólások, vita, majd szavazás az 1. napirendi pontról
2. A tisztségviselői megbízatások lejártának megállapítása [MTA Alapszabály 27. § (2) c) pont]
3. A Jelölőbizottság előterjesztése az MTA tisztségviselőinek megválasztásáról (*Bollobás Enikő*)
Hozzászólások
4. A Jelölőbizottság előterjesztése a közgyűlési bizottságok tagjainak és póttagjainak megválasztásáról (*Bollobás Enikő*)
Hozzászólások

Az MTA tisztségviselőinek megválasztása

5. Az MTA elnökének megválasztása

6. Az MTA főtitkárának megválasztása
7. Az MTA főtitkárhelyettesének megválasztása
8. Az MTA alelnökeinek megválasztása
9. Az MTA választott elnökségi tagjainak megválasztása

A közgyűlési bizottságok megválasztása

10. A Doktori Tanács tagjainak megválasztása
11. A Doktori Tanács póttagjainak megválasztása
12. A Felügyelő Testület tagjainak megválasztása
13. A Felügyelő Testület póttagjainak megválasztása
14. A Vagyonkezelő Testület tagjainak megválasztása
15. A Vagyonkezelő Testület póttagjainak megválasztása
16. A Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság elnökének megválasztása
17. A Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság tagjainak megválasztása
18. A Könyv- és Folyóirat-kiadó Bizottság póttagjainak megválasztása
19. A Tudományetikai Bizottság tagjainak megválasztása
20. A Tudományetikai Bizottság póttagjainak megválasztása
21. Zárszót mond az MTA újonnan megválasztott elnöke

Ebédszünet (12.30–13.45)

TUDOMÁNYOS ELŐADÁSOK

14.00 | MTA Székház, Díszterem

Levezető elnök: *Erdei Anna*, az MTA főtitkárhelyettese

Régi ismerősök új szerepben: atomok a kvantumtechnológiában

Domokos Péter, az MTA rendes tagja

Környezeti ártalmak és a melanóma: új lehetőségek a megelőzésben és terápiában

Kemény Lajos, az MTA levelező tagja

Ukrajna középkori gyökerei

Font Márta, az MTA doktora

Experimentum, hagyomány, konstrukció és személyesség Jeney Zoltán zenéjében

Szitha Tünde PhD

| A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.

KÜLSŐ TAGOK FÓRUMA

16.00–18.00 | MTA Székház, Felolvasóterem

Levezető elnök: *Kosztolányi György*, az MTA élettudományi alelnöke

Köszöntő

Freund Tamás, az MTA elnöke

Megnyitó

Kocsis Károly, a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság elnöke

Az Arany János-díjak és az Arany János-érmek ünnepélyes átadása

Az elismeréseket átadja: *Freund Tamás*, az MTA elnöke

A 2023. évi Arany János-díjasok előadásai

Nemlineáris rezgések és csillapításuk

Cvetičanin Pintér Livia, az MTA doktora (Szerbia)

Vírusok világa

Nagy Éva, az MTA külső tagja (Kanada)

Szövegértési képességek felmérése a szlovákiai magyar általános iskolák negyedik és hetedik diákjai körében

Gergely Viktória, az MTA köztestületének külső tagja (Szlovákia)

Fórum

A Külső Tagok Jogainak Kiterjesztésével Foglalkozó Elnöki Bizottság megvalósíthatósági koncepciójáról

— 2023. május 10., szerda —

FIATAL KUTATÓK FÓRUMA

10.30–13.10 | MTA Székház, Díszterem

NEMZETKÖZI MOBILITÁSI PÁLYÁZATOK ÉS ÖSZTÖNDÍJAK FIATAL KUTATÓK SZÁMÁRA

Moderátor: *Kecskés Gábor*, az FKA társelnöke

- 10.30–10.40 **Köszöntő és megnyitó**
Erdei Anna, az MTA főtitkárhelyettese
- 10.40–10.50 **Az FKA bemutatása**
Kecskés Gábor, az FKA társelnöke
- 10.50–11.00 **Menni vagy nem menni? Nemzetközi mobilitási pályázatok**
Hartmann Bálint, az FKA tagja (Energiatudományi Kutatóközpont)
- 11.00–11.20 **Nemzetközi mobilitás és tudományos sikeresség**
Lengyel Balázs, az FKA tagja (Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont)
- 11.20–11.50 **Légy látható! Új konzorciumi partnerkeresési stratégiák a Horizont Európa keretprogramban való sikeres szereplésért**
Schenk Borbála FIEK vezető európai pályázati tanácsadó (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem)
- 11.50–12.10 **Az ELKH Mobilitási Programjának bemutatása**
Szendrey Adrienn kabinetvezető-helyettes (ELKH Nemzetközi Kabinet)
- 12.10–12.30 **Hogyan járultak hozzá a nemzetközi tapasztalatok a karrieremhez? Nemzetközi mobilitás a fiatal kutatók szemével**
Janáky Csaba, az FKA tagja (Szegedi Tudományegyetem)
- 12.30–13.00 **Kerekasztal-beszélgetés**

Moderátor: *Wilhelm Imola*, az FKA társelnöke

Résztevők:

Bőhm Gergely titkárságvezető (MTA Elnöki és Alelnöki Titkárság)

Lengyel Balázs, az FKA tagja (Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont)

Hartmann Bálint, az FKA tagja (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem)

Janáky Csaba, az FKA tagja (Szegedi Tudományegyetem)

13.00–13.10 Zárszó

Wilhelm Imola, az FKA társelnöke

A program ismertetése

A nemzetközi mobilitási pályázatok és a fiatal kutatók számára kiírt ösztöndíjak kulcsfontosságú szerepet töltenek be a fiatal kutatók karriertervezésében. A rendezvény első részében áttekintést adunk a nemzetközi mobilitási pályázatokról és konzorciumi partnerkeresési stratégiákról. Ismertetjük a Fiatal Kutatók Akadémiájának vonatkozó felmérési adatait, valamint egyéni fiatal kutatói karrierutakról, empirikus tapasztalatokról hallhatnak majd rövid, lényegre törő előadásokat az érdeklődők. Az előadásokat követően kerekasztal-beszélgetést szervezünk, amelynek során lehetőség nyílik az elhangzottakra reflektálni.

A program időtartama alatt igény esetén gyermekfelügyeletet biztosítunk. Kérjük, hogy gyermekfelügyelettel kapcsolatos igényeiket legkésőbb 2023. május 2-ig jelezzék Pethő-Szirmai Juditnak az fka@titkarsag.mta.hu e-mail-címen.

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.

A TUDOMÁNYOS OSZTÁLYOK
KÖZGYŰLÉSI PROGRAMJA

A NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA KÖNYVBEMUTATÓJA

2023. május 10., szerda 14.00–17.05

MTA Székház, Nagyterem

A könyvbemutatót vezeti: S. Varga Pál, az MTA rendes tagja, a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának elnöke

- 14.00–14.25 Borsos, Balázs – Cseh, Fruzsina – Mészáros, Csaba (eds.): *Reckoning and Framing: Current Status and Future Prospects of Hungarian Ethnography in the 21st Century*. Münster – New York: Waxmann, 2022
A könyvet bemutatja: Balogh Balázs PhD
- 14.25–14.50 Kertész, András – Rákosi, Csilla: *Inconsistency in Linguistic Theorising*. Cambridge: Cambridge University Press, 2022
A könyvet bemutatja: Rákosi György PhD
- 14.50–15.15 Hetényi, Zsuzsa: *Совузи: Узоры прозы Набокова*. Boston, Ma.: Academic Studies Press, 2022
A könyvet bemutatja: Kalafatics Zsuzsanna PhD
- 15.15–15.25 Szünet
- 15.25–15.50 Bene Sándor – Dobos István (szerk.): *Folytonosság és megszakítottság a magyar kultúrában*. Budapest: Nemzetközi Magyarstudományi Társaság, 2022
A könyvet bemutatja: Kulcsár Szabó Ernő, az MTA rendes tagja
- 15.50–16.15 Monok István (szerk.): *Nemzetközi Magyarstudományi Társaság: Múlt és jövő*. Budapest: Nemzetközi Magyarstudományi Társaság, 2023
A könyvet bemutatja: Dobos István, az MTA doktora

A Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának *A humán tudományok alapkérdései* sorozatában megjelent két kötet:

- 16.15–16.40 Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.): *A szövegértés kérdései*. Budapest: Gondolat, 2022
A könyvet bemutatja: Bóna Judit PhD
- 16.40–17.05 Pléh Csaba – Nyíri Kristóf (szerk.): *A tények utáni világ mítosza*. Budapest: Gondolat, 2022
A könyvet bemutatja: Tuboly Ádám PhD

A NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA,
A BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KUTATÓKÖZPONT
IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZET XIX. SZÁZADI OSZTÁLYA
KONFERENCIÁJA

2023. május 15., hétfő 9.00–16.00

MTA Székház, Nagyterem

KÖLCSEY FERENC 200 ÉVES *HYMNUSA*

I. szekció

Elnök: *S. Varga Pál*, az MTA rendes tagja, a Nyelv- és Irodalomtudományok Osztályának elnöke

- 9.00–9.10 **Megnyitó**
Ritoók Zsigmond, az MTA rendes tagja
- 9.10–9.30 **Kölcsey *Hymnusa* a neohumanista műfaji hagyomány tükrében**
Balogh Piroska PhD
- 9.30–9.50 **Visszalépni a hőskorba. A *Hymnus* keletkezési kontextusáról**
Fórizs Gergely PhD
- 9.50–10.10 **A *Hymnus* és a költészet orpheusi ereje**
Hász-Fehér Katalin PhD
- 10.10–10.40 **Hozzászólások**
- 10.40–11.00 **Kávészünet**

II. szekció

Elnök: *Madas Edit*, az MTA rendes tagja

- 11.00–11.20 **„Jó kedvvel” – A *Hymnus* és a zsoltárok**
Bogárdi Szabó István teológiai doktor
- 11.20–11.40 **A debreceni teológiaprofesszor, Varga István (1776–1831) *Exegétika***
*Theológiája és Kölcsey *Hymnusa**
Szörényi László, az MTA doktora

11.40–12.00 A *Hymnus* áldásának bibliai genealógiájához
Dávidházi Péter, az MTA rendes tagja

12.00–12.30 Hozzászólások

12.30–14.00 Ebédszünet

III. szekció

Elnök: *Hites Sándor PhD*

14.00–14.20 Nektár és zivatar. A *Hymnus* régi és újabb előképeihez
Csörsz Rumen István PhD

14.20–14.40 „Tiszának, Dunának...” Tájszemlélet Kölcsey íráshasználatában és
a *Hymnus*ban
Radnai Dániel Szabolcs PhD-hallgató

14.40–15.00 Erkel Ferenc *Hymnus*zának korai változatairól és kanonizációjáról
Kim Katalin PhD

15.00–15.20 Tanuld meg önmagad! A *Hymnus* mint tananyag
Kucserka Zsófia PhD

15.20–15.50 Hozzászólások

15.50–16.00 Zárszó a konferenciáról és annak tervezett kötetéről
Hites Sándor PhD

| A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.

A FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
Művészettörténeti Tudományos Bizottsága,
Régészeti Tudományos Bizottsága,
Történettudományi Tudományos Bizottsága

2023. május 11., csütörtök 10.00–15.30

MTA Székház, Felolvasóterem

A JÁKI SZENT GYÖRGY-TEMPLOM AZ ÚJABB
KUTATÁSOK TÜKRÉBEN

10.00–10.10 **Megnyitó**
Zsoldos Attila osztályelnök

Levezető elnök: *Borhy László*, az MTA rendes tagja, a Régészettudományi Bizottság elnöke

10.10–10.20 **Köszöntő**
Dr. Székely János szombathelyi megyés püspök

10.20–10.40 **A jáki Szent György-templom és a hozzá tartozó épületegyüttes helyreállításának és bemutatásának projektje**
Horváth Zoltán Barna közgazdász, a 2018 óta Jákon folyó helyreállítási munkák projektmenedzsere

10.40–11.00 **A Ják nemzetség és monostorai a régi írott források és az új ásatások tükrében**
Rácz György PhD, történész, igazgatóhelyettes (Magyar Nemzeti Levéltár)

11.00–11.20 **Datálás és attribúciós kérdések a jáki Szent György-templomban feltárt miseruha kapcsán**
Nagy Rebeka restaurátor (Iparművészeti Múzeum Textil- és Viseletgyűjtemény Főosztály); *Semsey Réka* művészettörténész, főmuzeológus (Iparművészeti Múzeum Textil- és Viseletgyűjtemény Főosztály)

11.20–11.40 **A jáki templomdomb a Szent György-templom alapítása előtt és után**
Pap Ildikó Katalin PhD, régész, a 2019-től Jákon folyó régészeti kutatások ásatásvezetője

11.40–12.00 Adalékok a jáki Szent György-templom építésmenetének rekonstrukciójához
Sarkadi Márton építészmérnök, a 2018-tól Jákon folyó kutatási és helyreállítási munkák szakmai vezetője

12.00–13.00 Ebédszünet

Levezető elnök: *Lővei Pál*, az MTA levelező tagja

13.00–13.20 A jáki volt bencés apátsági templom főszentélyében lévő Szent György-falkép anyagvizsgálatainak eredményei és a festmény restaurálása, 2021–2022
Galambos Éva PhD, faszobrász-restaurátor (Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszék); *Heitler András DLA*, festményrestaurátor (Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszék)

13.20–13.40 A déli toronyalj és a karzatalj falfestéseinek restaurálása a jáki Szent György-templomban, 2021–2022
Bóna István DLA, festményrestaurátor (Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszék)

13.40–14.00 A jáki Szent György-templom díszítőfestés-rétegei és restaurálásuk 2021–2022-ben
Dalos Viktória festményrestaurátor

14.00–14.20 A jáki Szent György-templom nyugati kapujának restaurálása
Szemerey-Kiss Balázs PhD, kőszobrász-restaurátor (Magyar Képzőművészeti Egyetem Restaurátor Tanszék); *Zomborác Tamás* kőszobrász-restaurátor, doktorandusz (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Geotechnikai és Mérnökgeológiai Tanszék)

14.20–14.30 Szünet

14.30–15.30 Kerekasztal-beszélgetés

2018-ban újraindult a jáki Szent György-templom és a hozzá tartozó épületegyüttes helyreállítása, módot adva az elmúlt évtizedekben megkezdett kutatások folytatására. Olyan épületrészek megismerésére és vizsgálatára is lehetőség nyílt, amelyeken korábban semmiféle tudományos célú munka nem folyhatott. Ennek köszönhetően számos, az épületegyüttes történetét kutató szakembereket régóta foglalkoztató kérdés vált eldönthetővé.

Az 1990-es években a templom környezetében megkezdett régészeti ásatások folytatásával több a korábbi kutatás által kényszerűen nyitva hagyott kérdés tisztázására is sor kerülhetett. Jelentősen bővültek ismereteink a templomdombon elhelyezkedő temetőről, valamint az egykori kolostorépületről. Lehetőség nyílt a templombelső régészeti kutatására, amelynek eredményei lényeges új adatokkal gazdagították mindazt, amit az épületegyüttesről és a Ják nemzetség korai történetéről tudunk, s amely egy sor jelentős lelet előkerüléséhez segített hozzá.

A felszínre bukkant alapfalak és a felmenő falakon tapasztalható jelenségek összevetésével rávilágított a 13. századi épület építéstörténetének jó néhány eddig megmagyarázhatatlan rejtélyére. Világosabbá vált a templom felépítésének menete, az abban részt vevő műhelyek szerepe, tevékenységük kiterjedése.

A déli toronyaljban és a főszentélyben a 19–20. század fordulóján előbukkant 13. századi falképek restaurálása nem csupán megőrzésüket szolgáló, konzerválási célú beavatkozás volt, hanem lehetőséget nyújtott a képek alaposabb megismerésére, kutatására is. Sor került a templom belső falfelületeinek, berendezési tárgyainak, a díszítőfestések maradványainak letisztítására, dokumentálására és konzerválására. Elkészült a mellékhajó-homlokzatok felújítása, teljessé téve a templom külső restaurálását. 2023 tavaszán, a templom több mint harminc éven át tartó helyreállítási munkái befejezéseként, a nyugati kapu restaurálása és a templomkert tájépítészeti felújítása is véget ér.

A FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
Kommunikáció- és Médiatudományi Osztályközi Állandó Bizottsága
NEMZETKÖZI WORKSHOPJA

2023. május 30., kedd 14.50–17.50

Zoom: <https://uso2web.zoom.us/j/83642201516?pwd=cnVwWlpKMldpSWMzY-m9EYnZqaThTdzo9>
Meeting ID: 836 4220 1516
Passcode: 930063

IMAGES OF HELL, IMAGES OF HEAVEN:
CAN PICTURES ALLEVIATE HUMAN SUFFERING?

The texts of the talks to be presented will be accessible online well before the event, watch for <http://www.hunfi.hu/nyiri/IM/IM.pdf>.

Discussion directed by *Prof. Dr. Petra Aczél*, Professor of Rhetoric and Communication at Moholy-Nagy University of Arts and Design, Vice-Chair, Committee for Communication and Media Theory, Hungarian Academy of Sciences.

- 14.50–14.55 Introduction by *Kristóf Nyíri*, Chair, Committee for Communication and Media Theory, Hungarian Academy of Sciences
- 14.55–15.05 Images and Transcendence
Talk by *John Haldane*, Fellow of the Royal Society of Edinburgh (FRSE) and Member of the Pontificia Accademia per la Vita (Pontifical Academy for Life). Among his many affiliations he is Professor of Moral Philosophy Emeritus, Senior Fellow, Centre for Ethics, Philosophy and Public Affairs, Department of Philosophy, University of St Andrews, UK. From 2010 to 2020 he was Chair of the Royal Institute of Philosophy, London.
- 15.05–15.15 The Rhetoric of Apocalypse
Talk by *Petra Aczél*, Professor of Rhetoric and Communication at Moholy-Nagy University of Arts and Design. She is Vice-Chair of the Committee for Communication and Media Theory, Hungarian Academy of Sciences.

- 15.15–15.25 **Pictures of ‘Hell’ in the Brain**
Talk by *Valéria Csépe*, Professor Emerita of Cognitive Neuroscience and Psychology at the Brain Imaging Centre (Centre for Natural Sciences of the Eötvös Loránd Research Network), core member of the Multilingualism Doctoral School at the University of Pannonia, and president of the Hungarian Accreditation Committee.
- 15.25–15.35 **Hidden Images: Concealing to Reveal**
Talk by Professor *Nicholas J. Wade*, FRSE. Wade received his BSc degree in Psychology from the University of Edinburgh and his PhD from Monash University, Australia; his thesis was on vestibularvisual interaction. This was followed by a postdoctoral fellowship from the Alexander von Humboldt Stiftung, at the Max-Planck-Institute for Behavioural Physiology. His subsequent academic career has been at Dundee University, where he is now Emeritus Professor and is a Fellow of the Royal Society of Edinburgh.
- 15.35–15.45 **The Future of the Everlasting Man: Places of the Afterlife according to the Hebrew Scriptures and the New Testament**
Talk by *Szilvia Finta*. She holds a PhD in Judaic Science, an MA in Jewish Cultural History from the Jewish Theological Seminary – University of Jewish Studies (Budapest), an MA in Philosophy from Eötvös Loránd University, and a BA in Theology from Saint Paul Academy, Budapest. She works as an assistant professor at Saint Paul Academy, and as a lecturer at Eötvös Loránd University.
- 15.45–15.55 **The Long Rise from Hell to (hopefully) Heaven: The Voyage of the Children from Limbo**
Talk by *Kristof K. P. Vanhoutte*, a Belgian philosopher, Core Faculty at the Paris Institute of Critical Thinking, and research fellow at the University of the Free State, Bloemfontein, South Africa. He used to be Visiting Professor at the Pontificia Università Antonianum in Rome, Italy, and, previously, a postdoctoral fellow in Philosophy at the Institute of Advanced Studies in the Humanities, University of Edinburgh.
- 15.55–16.05 **Can Pictures of Hell Alleviate Human Suffering? Seen Through the Eyes of Dante and Boccaccio**
Talk by *Prof. Dr. Franziska Meier*, Universität Göttingen, Germany. Her recent book on 700 years of reception: *Visiting Hell: Dante’s The Divine Comedy* (2021, in German).

- 16.05–16.15 **Images concerning the Last Glance**
 Talk by *Prof. Dr. Reinhard Hoeps*. Born in 1954, Hoeps studied Roman Catholic Theology, Philosophy and History of Arts in Bonn and Bochum between 1974 and 1980. Dr. theol. 1983, Habilitation 1988. From 1983 till 1993 assistant teacher at the University of Cologne. Since 1993 till 2020 Professor for systematic theology and its didactics at the University of Münster/Westphalia. Also there head of the Research Department for the Christian theory of images and theological aesthetics (1998–2020). Editor of the *Handbook for Image Theology (Handbuch der Bildtheologie, 2007–2021)*.
- 16.15–16.30 **Pause**
- 16.30–16.40 **Horror and Beauty: What Can Images Bring?**
 Talk by *Barbara Tversky*, a cognitive scientist fascinated by the images we create in the world to enhance and express thought. She is Professor Emerita of Psychology at Stanford University and Columbia Teachers College, was President of the Association for Psychological Science and is a fellow of the American Academy of Arts and Science. Her research has spanned memory, categorization, spatial language and thinking, event perception and cognition, diagrammatic reasoning, augmented reality, gesture, and creativity often with colleagues in linguistics, neuroscience, computer science, design, and art. She is the author of *Mind in Motion: How Action Shapes Thought*.
- 16.40–16.50 **Beautiful Disaster: Visual Framing, Emotions and the Saga of Catastrophe Images**
 Talk by *Kincső Szabó*, a Communication Science PhD student at Corvinus University of Budapest and Assistant Lecturer at the National University of Public Service. She holds a background in International Relations (BA) and Media Communication (MA). Her main field of research focuses on gender biases, implicit signals and rhetorical devices in job advertisements. Further research fields include visual rhetoric, national minorities and diplomacy.
- 16.50–17.00 **Uvalde Texas Murals of School Shooting Victims**
 Talk by *Cynthia Freeland*, Professor Emerita of Philosophy at the University of Houston. She has published on topics in ancient philosophy, feminist philosophy, film theory, and aesthetics. Her books include *But Is It Art?* (Oxford, 2001) and *Portraits and Persons* (Oxford, 2010). From 2015 to 2017 she served as president of the American Society for Aesthetics.

- 17.00–17.10 **Like Deer in Fire Lights: Animal Photographs as Respite from Wild-fire Trauma**
Talk by *Trischa Goodnow*, professor of Speech Communication at Oregon State University and the Interim Director of the School of Arts and Communication. Her publications include analyses of visual rhetoric appearing, for example, in *Visual Communication Quarterly*, *The Handbook of Visual Communication*, and *American Behavioral Scientist*. Her book *The Daily Show and Rhetoric: Arguments Issues and Strategies* was published in 2011.
- 17.10–17.20 **Primordial Images**
Talk by *Kristóf Nyíri* (1944), PhD, Dr. h.c., Member of the Hungarian Academy of Sciences, Chair of the Committee for Communication and Media Theory, HAS. He is a retired philosophy professor. His main fields of research are Wittgenstein, the theory of conservatism, communication philosophy, the philosophy of images and the philosophy of time.
- 17.20–17.30 **Volcanoes Through the Camera of Katia and Maurice Krafft**
Talk by *Anna Peternák*, who studied painting at the Hungarian University of Fine Arts and completed her doctoral studies in 2021 with summa cum laude (consultant: Zoltán Szegedy-Maszák). Her doctoral dissertation titled *Painting Beyond and Below the Horizon of (Big) Data Cloud* (2020) deals with the nature of visual and conceptual similarities between images which she examined with the help of virtual databases using image recognition algorithms.
- 17.30–17.40 **Will AI-created Pictures Make Us Happy?**
Talk by *Zoltán Szegedy-Maszák*, born in 1969 in Budapest, where he lives and works today. Graduated from the Hungarian University of Fine Arts first from the Painting (1992), later from the Intermedia Department (1994). Currently he is a professor of the Intermedia Department. His artistic approach can be characterized by experimentalism closely related to technical media. His art became internationally known by his immersive installations from the 1990s. His artworks combine cutting edge tools with anachronistic processes both in terms of technology and meaning; intentionally confronting the viewer with the (historical) determination of our world picture by our depicting technologies.
- 17.40–17.50 **Closing discussion**

A MATEMATIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYE

2023. május 17., szerda 14.00–16.10

MTA Székház, Kisterem

CSOPORTOK, GRÁFOK ÉS ERGODELMÉLET

Ünnepi tudományos előadás-sorozat és díjátadás

Levezető elnök: *Laczkovich Miklós*, az MTA rendes tagja, a Matematikai Tudományok Osztályának elnöke

14.00–14.05 **Köszöntő**

Laczkovich Miklós, az MTA rendes tagja, a Matematikai Tudományok Osztályának elnöke

14.05–14.10 **A tudományos osztály díjainak átadása**

Előadások

14.10–14.40 **Invariant random subgroups and graph convergence**

Abért Miklós (Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet)

14.40–15.10 **Gradients in groups: on the crossroads of algebra, topology and dynamics**

Nikolay Nikolov (Oxford University)

15.10–15.40 **On a conjecture of Helfgott and Lindenstrauss**

Pyber László (Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet)

15.40–16.10 **Unimodular Galton–Watson trees and irregular Ramanujan graphs**

Tóth László Márton (Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet)

AZ AGRÁRTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA KONFERENCIÁJA

2023. május 24., szerda 10.00

ELKH ATK Mezőgazdasági Intézet
2462 Martonvásár, Brunszvik u. 2.

70 ÉVES A MAGYAR HIBRID KUKORICA

9.00–10.00 **Regisztráció**

10.00–10.05 **Megnyitó**

Vida Gyula, az Agrártudományi Kutatóközpont igazgatója, a rendezvény elnöke

10.05–10.10 **Az innováció a siker záloga. Főhajtás Pap Endre korszakos nemesítési tevékenysége előtt**

Balázs Ervin, az MTA rendes tagja

10.10–10.30 **A kukorica a jelen mezőgazdaságunkban és kilátásai a jövőben**

Jakab István, az Országgyűlés alelnöke

10.30–10.50 **Hetvenéves a magyar hibrid kukorica**

Marton L. Csaba, az MTA doktora

10.50–11.05 **A kukorica növekvő szerepe a körforgásos bioökonómiában**

Popp József, az MTA levelező tagja

11.05–11.20 **Termesztési faktorok hibridspecifikus vizsgálata hosszú idősoros adatok alapján**

Árendás Tamás PhD

11.20–11.35 **A kukoricanemesítés jelene és jövőbeli stratégiája az ELKH ATK Mezőgazdasági Intézetében**

Spitkó Tamás PhD

11.35–11.50 **A Gabonakutató kukoricanemesítése az eredmények tükrében**

Nagy Zoltán PhD

11.50–12.05 **Nemesítési stratégia a Kiskun Kutatóintézetben**

Rádi Feríz PhD

12.30– **Pap Endre szobrának koszorúzási ünnepsége**

Állófogadás

13.30– **Látogatás az Agroverzumban és a Pap Endre időszaki emlékkiállítás
megtekintése (vezetett bemutatás igény szerint)**

A konferencián való részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Részvételi szándékát, kérjük, 2023. május 15-ig jelezze Nagy Gabriella titkárságvezetőnél a nagy.gabriella@atk.hu e-mail-címen vagy a +36 22 569 570-es telefonszámon.

AZ ORVOSI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA AJÁNLÁSÁVAL

2023. május 10., szerda 14.00–15.00

MTA Székház, Felolvasóterem

UPDATES ON LONG COVID

Az Amerikai Magyar Akadémikusok Szövetsége (AMAT)

Chairs: *Sandor Szabo; Eva Nagy*

Coronavirus and its variants

Eva Nagy (University of Guelph, Canada)

Long COVID is real – but its pathogenesis is still a mystery, and its pharmacology is pitiful

Sandor Szabo (American University of Health Sciences, Long Beach, CA, USA)

The economic impact of COVID-19 & Long COVID on the world

Zoltan Acs (George Mason University, Washington, DC, USA)

A MŰSZAKI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
Közlekedés- és Járműtudományi Tudományos Bizottsága
TUDOMÁNYOS ÜLÉSE CSATLAKOZVA A KÖZLEKEDÉSI KULTÚRA NAPJA
PROGRAMSOROZATHOZ

2023. május 24., szerda 14.00

Magyar Tudományos Akadémia Titkársága
1051 Budapest, Nádor utca 7., fszt. 29.

KÖZLEKEDÉSI PÁLYA – INFRASTRUKTÚRA

A közlekedésbiztonsági nemzetközi kutatások aktuális kérdései – az infrastruktúra-biztonság építőmérnöki megközelítésének kutatása

Koren Csaba, a műszaki tudományok kandidátusa (Széchenyi István Egyetem)

A közlekedésbiztonság kiberbiztonsági kérdései – az autonóm gépjárművek kiberbiztonsági kérdéseinek forgalombiztonsági hatásai

Török Árpád PhD (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közlekedésmérnöki és Járműmérnöki Kar)

Közlekedésbiztonsági elemzések és statisztikai módszerek – a közlekedési balesetek statisztikai elemzése

Borsos Attila PhD (Széchenyi István Egyetem)

A közlekedésbiztonság igazságügyi szakértői szemmel – a közúti gépjárműbalesetek elemzésének igazságügyi szakértői aspektusai

Juhász János PhD (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Építőmérnöki Kar Út és Vasútépítési Tanszék)

A KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
Fizikai-kémiai Tudományos Bizottsága
TUDOMÁNYOS RENDEZVÉNYE ÉS DÍJÁTADÓJA

2023. május 16., kedd 10.00–13.40

MTA Székház, Nagyterem

MOLEKULÁRIS KÖLCSÖNHATÁSOK – A SZÁMÍTÓGÉPEKTŐL
AZ ÉLŐ SZERVEZETEKIG

Levezető elnök: *Kónya Zoltán*, az MTA doktora

- 10.00–10.45 **Toljuk ki a kvantumkémia határait!**
Kállay Mihály, az MTA doktora, a 2022. évi Polányi Mihály-fődíj nyertese
- 10.50–11.35 **Szuperoxid-dizmutáz modellrendszerek**
Lihi Norbert PhD, a 2022. évi Polányi Mihály fiatal kutatói díj nyertese
- 11.35–12.05 **Kávészünet**
- 12.05–12.50 **Rákellenes vegyületek fejlesztése és biospeciációs vizsgálata**
Enyedy Éva Anna, az MTA doktora, a 2023. évi Polányi Mihály-fődíj nyertese
- 12.55–13.40 **Pontos és hatékony módszerek fejlesztése és alkalmazása bonyolult molekuláris kölcsönhatásokra és reakciókra**
Nagy Péter PhD, a 2023. évi Polányi Mihály fiatal kutatói díj nyertese

| A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.

A BIOLÓGIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA
Ökológiai Tudományos Bizottsága
TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2023. május 10., szerda 10.00–13.10

MTA Székház, Kisterem

SZELÉNYI GUSZTÁV EMLÉKEZETE:
HOL TART MA AZ AGROÖKOLÓGIA?

Levezető elnök: *Podani János*, az MTA rendes tagja

- 10.00–10.10 Bevezető: Szelényi Gusztáv emlékezete
Szelényi Iván, az MTA rendes tagja
- 10.10–10.35 Zoológia a biocönológia útjain – a Balogh–Szelényi-vita és a hazai agrárökológiai kutatások
Markó Viktor, az MTA doktora
- 10.35–11.00 Analysis of trophic networks – progress since Szelényi's time
Jens M. Olesen professor emeritus (Aarhus University, Dánia)
- 11.00–11.25 A táplálkozási kapcsolatok vizsgálata – történeti áttekintés
Samu Ferenc, az MTA doktora
- 11.25–11.40 Szünet
- 11.40–12.05 Elton és Grinnel niche-konceptiója – párhuzamok a Szelényi–Balogh-vitával az állattársulásokról
Botta-Dukát Zoltán, az MTA doktora
- 12.05–12.30 Quantifying multiple ecosystem services by the sentinel method
Marco Ferrante PhD; Lövei Gábor, az MTA doktora, az Academia Europaea tagja
- 12.30–12.55 Conservation biological control in 21st century – overview and own examples
Batáry Péter, az MTA doktora
- 12.55–13.10 Presentation of the English edition of G. Szelényi's book
Lövei Gábor, az MTA doktora, az Academia Europaea tagja

A GAZDASÁG- ÉS JOGTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA,
A KÖZÉP-EURÓPAI AKADÉMIA,
A MÁDL FERENC ÖSSZEHASONLÍTÓ JOGI INTÉZET
KÖZÖS RENDEZVÉNYE

2023. május 18–19., csütörtök–péntek 10.00–17.00

MTA Székház, Nagyterem

CODIFICATION OF CIVIL LAW:
ASSESSMENT, REFORMS, OPTIONS

18TH MAY, 2023

Moderator: *Prof. Dr. Attila Menyhárd*, Eötvös Loránd University, Budapest

10.00–10.10 Welcome speech

Prof. Dr. János Ede Szilágyi, Head of Ferenc Mádl Institute of Comparative Law; University of Miskolc

10.10–10.20 Opening address

Prof. Dr. Lajos Vékás, Member of the Hungarian Academy of Sciences; Eötvös Loránd University, Budapest

Section I

10.20–10.50 Current topics and theory of private law codification

Prof. Dr. Johannes Michael Rainer, Salzburg University

10.50–11.10 Codification of Civil Law in East Central Europe

Prof. Dr. Emőd Veress, Head of Department, Private Law, Ferenc Mádl Institute of Comparative Law; University of Miskolc

11.10–11.40 Coffee break

Section 2

Moderator: *Prof. Dr. Hugh Beale*, University of Warwick, Great Britain

- 11.40–12.00 **The Reform of the German Law of Obligation I.**
Prof. Dr. Jürgen Basedow, Max Planck Institute of Foreign and International Private Law, Hamburg
- 12.00–12.20 **The Reform of the German Law of Obligation II.**
Prof. Dr. Oliver Remien, University Würzburg
- 12.20–12.40 **On the New Civil Code of Hungary**
Prof. Dr. Attila Menyhárd, Eötvös Loránd University, Budapest
- 12.40–13.00 **Integration of Family Law into the Hungarian Civil Code**
Prof. Dr. Tímea Barzó, University of Miskolc; general director, Central European Academy
- 13.00–14.20 Lunch break

Section 3

Moderator: *Prof. Dr. Veronika Szikora*, University of Debrecen

- 14.20–14.40 **Codification and Reforms of Civil Law in Switzerland**
Prof. Dr. Christiana Fountoulakis, University of Fribourg, Switzerland
- 14.40–15.00 **Codification of Civil Law in Serbia**
Extraord. Prof. Dr. Attila Dudás, University of Novi Sad
- 15.00–15.20 **Codification of Civil Law in Croatia**
Prof. Dr. Tatjana Josipović, University of Zagreb
- 15.20–15.50 Coffee break

Section 4

Moderator: *Prof. Dr. Ádám Boóc*, Károli Gáspár University of the Reformed Church, Budapest

- 15.50–16.10 **Codification of Civil Law in Slovenia**
Prof. Dr. Miha Juhart, University of Ljubljana
- 16.10–16.30 **Codification of Civil Law in Bosnia and Herzegovina**
Prof. Dr. Meliha Powlakić, University of Sarajevo

19TH MAY, 2023

Section 5

Moderator: *Prof. Dr. Jürgen Basedow*, Max Planck Institute of Foreign and International Private Law, Hamburg

- 10.00–10.30 **Alternative approach to codification: private law in the common law system**
Prof. Dr. Hugh Beale, University of Warwick, Great Britain
- 10.30–10.50 **On the New Civil Code of the Netherlands**
Assistant Professor Dr. Harry Runia, University of Groningen, Netherlands
- 10.50–11.10 **Recent Reforms of the Austrian Civil Code**
Prof. Dr. Martin Schauer, University of Vienna
- 11.10–11.40 **Coffee break**

Section 6

Moderator: *Prof. Dr. Márta Görög*, University of Szeged

- 11.40–12.00 **On the New Civil Code of the Czech Republic I.**
Doc. JUDr. Milan Hulmák, University of Olomouc, Czech Republic
- 12.00–12.20 **On the New Civil Code of the Czech Republic II.**
Doc. JUDr. Filip Melzer, University of Olomouc, Czech Republic
- 12.20–12.40 **Codification of Civil Law in Slovakia**
Dr. Milan Hlusák, University of Trnava, Slovakia
- 12.40–14.20 **Lunch break**

Section 7

Moderator: *Prof. Dr. László Kecskés*, Member of the Hungarian Academy of Sciences, University of Pécs

- 14.20–14.40 **Recent Reforms of the Code civil I.**
TBC
- 14.40–15.00 **Recent Reforms of the Code civil II.**
TBC
- 15.00–15.20 **Codification of Civil Law in Spain**
Prof. Dr. Javier Plaza, University of Valencia

- 15.20–15.40 **On the New Civil Code of Romania**
Prof. Dr. Radu RizoIU, University of Bucharest
- 15.40–16.10 **Coffee break**

Section 8

Moderator: *Prof. Dr. Judit Fazekas*, University of Győr

- 16.10–16.30 **Codification and Reforms of the Codice civile**
Prof. Dr. Claudio Scognamiglio, University of Rome
- 16.30–16.50 **Codification of Civil Law in Poland**
Prof. Dr. Piotr Stec, University of Opole, Poland
- 16.50–17.00 **Concluding remarks**
Prof. Dr. Emőd Veress, Head of Department, Private Law, Ferenc MádI
Institute of Comparataive Law; University of Miskolc

| *A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.*

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2023. május 12., péntek 10.00–13.00

MTA Székház, Nagyterem

A FIZIKA FEJLŐDÉSI IRÁNYAI

A Fizikai Tudományok Osztálya rendszeres évenkénti programja, melyen a felkért előadók bemutatják élvonalbeli kutatásaikat. A program keretében adja át az osztályelnök a Fizikai Fődíjat és a Fizikai Díjakat. Az idén a 2023. évi Fizikai Fődíjat, Fizikai Díjakat, az Akadémiai Díjat, valamint a Széchenyi-díjat elnyert kutatók kapnak lehetőséget szakterületük és eredményeik bemutatására.

Levezető elnök: *Mihály György*, az MTA rendes tagja, a Fizikai Tudományok Osztályának elnöke

- 10.00–10.15 A 2023. évi Fizikai Fődíj és Fizikai Díjak ünnepélyes átadása
Mihály György, az MTA rendes tagja
- 10.15–10.45 Mintázatképződés evolúciós játékelméleti modellekben
Szolnoki Attila, az MTA doktora, 2023. évi fizikai fődíjas
- 10.45–11.05 Csavar a mágneses anyagok kutatásában: csavarodó mágneses szerkezetek és mágneses skyrmionok
Bordács Sándor PhD, 2023. évi fizikai díjas
- 11.05–11.25 Magfizikai mérések és a vasnál nehezebb atommagok nukleoszintézise
Kiss Gábor Gyula PhD, 2023. évi fizikai díjas
- 11.25–11.45 Az ergodicitás sértése kvantumozott soktest-rendszerekben
Pozsgay Balázs, az MTA doktora, 2023. évi fizikai díjas
- 11.45–12.00 Szünet
- 12.00–12.30 Komplex mágneses struktúrák jelenségeinek vizsgálata számítógépes szimulációkkal
Szunyogh László, az MTA doktora, 2023. évi akadémiai díjas
- 12.30–13.00 Infravörös spektroszkópia a szilárdtest-kutatásban
Kamarás Katalin, az MTA rendes tagja, 2023. évi Széchenyi-díjas

A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Atommag- és Sugárfizikai Tudományos Bizottsága

TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2023. május 12., péntek 14.00–17.00

MTA Székház, Nagyterem

ATOMMAGFIZIKAI KUTATÁSOK NAGYBERENDEZÉSEKEN

A modern atommagfizikai kutatások mind a felhasznált infrastruktúra, mind pedig a leírt jelenségek terén túlléptek az atommagfizika hagyományos keretein. Az új kísérleti eredmények meghatározó része nemzetközi együttműködésben születik vezető kutatólaboratóriumokban üzemeltetett nagyberendezéseken. Emellett fontos szerep jut a kisebb nemzeti laboratóriumokban kiépített világszínvonalú infrastruktúráknak is a műszerfejlesztésben és az adatok feldolgozásában. Az atommagfizikai eredmények ma már elengedhetetlenek olyan jelenségek értelmezésében is, amelyeket hagyományosan a fizika más szakterületéhez (a részecske-, lézer- vagy asztrofizikához) soroltak. Az ülészak áttekintést ad e kutatási irányok legújabb eredményeiről.

Levezető elnök: *Lévai Géza*, az MTA doktora, az Atommag- és Sugárfizikai Tudományos Bizottság elnöke

14.00–14.05 **Megnyitó**

Lévai Géza, az MTA doktora

14.05–14.30 **Extrém neutrongazdag atommagok fizikája**

Podolyák Zsolt professzor (Surrey University, UK), az MTA vendégprofesszora

14.30–14.55 **Részecskegyorsítók a csillagokról**

Kiss Gábor PhD (Atommagkutató Intézet)

14.55–15.20 **Neutroncsillagok szerkezete**

Kovács Péter PhD (Wigner Fizikai Kutatóközpont)

15.20–15.30 **Szünet**

15.30–15.55 **Az ALICE legfontosabb eredményei**

Barnaöldi Gergely Gábor PhD (Wigner Fizikai Kutatóközpont, Szilárdtestfizikai és Optikai Intézet, Elméleti Szilárdtestfizika Osztály)

15.55–16.20 **A QCD kritikus pontjának keresése**

Csanád Máté, az MTA doktora (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

16.20–16.55 Gyors neutronok keltése lézeres iongyorsítással
Osvay Károly, a fizikai tudomány kandidátusa (Szegedi Tudományegye-
tem)

| *A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilván-
os publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.*

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Szilárdtest-fizikai Tudományos Bizottsága

TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2023. május 16., kedd 14.30–17.15

MTA Székház, Nagyterem

KONDENZÁLT ANYAGOK FIZIKÁJA

A program keretében megtartott előadások bemutatják a kondenzált anyagok fizikája területén Magyarországon az utóbbi néhány évben elért legkiemelkedőbb eredményeket. Az előadások tematikája jól mutatja a kondenzált anyagok kutatásának széles spektrumát a magyarországi egyetemeken és kutatóintézetekben.

Levezető elnök: *Groma István*, az MTA doktora, a Szilárdtest-fizikai Tudományos Bizottság elnöke

- 14.30–14.55 Csavart kétdimenziós moiré struktúrák hangolása
Makk Péter PhD (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Fizika Tanszék)
- 14.55–15.20 Félvezető alapú kvantumbitek bikromatikus vezérlése
Széchenyi Gábor PhD (Eötvös Loránd Tudományegyetem Anyagfizikai Tanszék)
- 15.20–15.45 Zajemissziós méréstechnikák szilárdtest-fizikai alkalmazásai
Tóth László PhD (Debreceni Egyetem Szilárdtest Fizikai Tanszék)
- 15.45–16.00 Szünet
- 16.00–16.25 Egyirányú átlátszóság tervezhető hullámhosszon
Szaller Dávid PhD (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Fizika Tanszék)
- 16.25–16.50 Mágneses atomi szerkezetek által létrehozott kötött állapotok szupra-vezetők felületén
Rózsa Levente PhD (Wigner Fizikai Kutatóközpont Szilárdtestfizikai és Optikai Intézet Elméleti Szilárdtestfizika Osztály)

- 16.50–17.15 **Grafénnal fedett plazmonikus nanorészecskék kialakítása és gőzérzékelési tulajdonságainak vizsgálata**
Osváth Zoltán PhD (Energiatudományi Kutatóközpont Műszaki Fizikai és Anyagtudományi Kutatóintézet Nanoszerkezetek Laboratórium)

| *A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.*

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Csillagászati és Űrfizikai Tudományos Bizottsága

TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2023. május 22., hétfő 10.00–13.00

MTA Székház, Nagyterem

A JAMES WEBB ŰRTÁVCSŐ ELSŐ EREDMÉNYEI

A James Webb űrtávcső 2021 végi felbocsátását követően 2022 júliusában kezdte meg a rendszeres tudományos méréseket. Az űrtávcsőről nagyon sokat vártak, és bár mintegy húsz évre tervezett működéséből még csak szűk egy év telt el, az eddigi eredmények világosan mutatják, hogy milyen területeken számíthatunk tudományos áttörésre. Az előadóülés célja betekintést adni az űrtávcső eddigi eredményeibe, különös tekintettel a magyar vonatkozásokra, és ösztönözni a hazai tudományos közösséget, hogy minél szélesebb körben pályázzon a James Webb távcsőidejére.

Levezető elnök: *Szabados László*, az MTA doktora (Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Csillagászati Intézet)

10.00–10.15 Megnyitó

Szabados László, az MTA doktora (Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Csillagászati Intézet)

10.15–10.45 Megérte-e várni a James Webb űrtávcsőre?

Detre Örs PhD (Max-Planck-Institut für Astronomie, Heidelberg)

10.45–11.15 Az EX Lupi fiatal, eruptív változócsillag MIRI spektroszkópiája nyugalmi állapotban

Ábrahám Péter, az MTA doktora (Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Csillagászati Intézet)

11.15–11.25 Szünet

11.25–11.55 Csillagrobbanások és porképződés a James Webb űrtávcső szemével

Szalai Tamás PhD (Szegedi Tudományegyetem)

11.55–12.25 Nagy vöröseltolódású szupernóvák a James Webb űrtávcsővel

Vinkó József, az MTA doktora (Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Csillagászati Intézet)

- 12.25–12.55 Új irányok a Naprendszer kutatásában: mit ad nekünk a közeli és közép infravörös spektroszkópia?
Kiss Csaba, az MTA doktora (Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Csillagászati Intézet)
- 12.55–13.00 Zárszó
Szabados László, az MTA doktora (Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont Csillagászati Intézet)

| *A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.*

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

Statisztikus Fizikai Tudományos Bizottsága

TUDOMÁNYOS ÜLÉSE

2023. május 22., hétfő 14.00–17.15

MTA Székház, Nagyterem

KOMPLEX JELENSÉGEK – KOMPLEX MEGKÖZELÍTÉSEK

A kollektív viselkedés okozta komplexitás a kezdetektől fogva a statisztikus fizika érdeklődésének a homlokterében áll. Az itt megalapozott fogalmak, felismert törvényszerűségek, illetve az itt bevezetett modellek és kifejlesztett kutatási módszerek sikere magával hozta azt is, hogy azokat a fizika hagyományos területein túl is sikeresen alkalmazhatjuk. Ezért remélhetjük azt, hogy a napjainkban robbanásszerűen bővülő adatmennyiség, illetve a mesterséges intelligencia forradalmi fejlődése olyan új helyzetet eredményez, amelyben már a fizikára jellemző kvantitatív igényesség egyes biológiai, illetve társadalmi jelenségeknél is tetten érhető lesz. A tudományterületek interakciója kétirányú, hiszen az élő rendszerek kollektív viselkedésének mélyebb megértése inspiráló lehet a hagyományos fogalmak újragondolásában is.

Programunk előadói ebbe a szoros interdiszciplináris kapcsolatba engednek betekintést, ahol a fizika által motivált mesterséges intelligencia alkalmazási területeire, illetve az ehhez kapcsolódó intelligencia és megértés mélyebb összefüggéseire is választ kaphatunk. A digitalizáció fejlődése szociális kapcsolatainkat is alapjaiban megváltoztatja, lehetővé téve a hálózatalapú megközelítés hatékony alkalmazását. A technológiai fejlődés továbbá nagyban segíti az élő, nagy létszámú kollektív rendszerek kvantitatív analízisét, és az itt tanultak hasznosak lehetnek akár az optimális robotok alkotta rendszerek tervezésénél is.

Levezető elnök: *Derényi Imre*, az MTA levelező tagja (Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Komplex Rendszerek Fizikája Tanszék)

14.00–14.30 **Fizika a mesterséges intelligenciában – mesterséges intelligencia a fizikában**

Csabai István, az MTA levelező tagja (Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Kar Komplex Rendszerek Fizikája Tanszék)

14.30–15.00 **A megértés értelmezése**

Jakovác Antal, az MTA doktora (Wigner Fizikai Kutatóközpont Rézecske- és Magfizikai Intézet Komputációs Tudományok Osztálya)

- 15.00–15.30 **Szociális hálók, modellezés és AI**
Török János PhD (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem
Természettudományi Kar Elméleti Fizika Tanszék)
- 15.30–15.45 **Szünet**
- 15.45–16.15 **Nyelvi modellek alkalmazása a fehérjeszekvenciák evolúciójának modellezésére**
Szöllősi Gergely János PhD (MTA-ELTE Lendület Genomok Kutatócsoport)
- 16.15–16.45 **Mit tanulhatunk mi, az MI és a robotok az állatok kollektív viselkedéséből?**
Nagy Máté PhD (MTA-ELTE Lendület Csoportos Viselkedés Kutatócsoport)
- 16.45–17.15 **Szegregációs minták és azok dinamikája társadalmi-gazdasági hálózatokban**
Karsai Márton PhD (Central European University)

| *A rendezvényről kép- és hangfelvétel készül, részvételével egyben hozzájárul nyilvános publikálásukhoz. A felvétel megtekinthető lesz az MTA YouTube-csatornáján.*

A programváltoztatás jogát fenntartjuk.